

Jak odczytywać rysunki dzieci?

Dziecięce obrazki są prawdziwą kopalnią informacji – zdradzają uczucia, pragnienia, lęki, a nawet charakter autora! Rysunki dziecka pokazują jak ono postrzega rodzinę i swoje miejsce w niej. Przyjrzyj się więc uważnie rysunkom swojej pociechy i zobacz, jak odbiera świat.

Dlaczego warto poświęcić czas, by interpretować rysunki dziecka? Już dwulatek chętnie bierze do ręki kredki i kreśli na papierze linie i kółka. Rok później prace stają się coraz dokładniejsze, a dziecko przynosi na papier to, co mu najbliższe: rodziców, dom, rodzeństwo, ulubione zwierzęta. Dla psychologów, którzy interpretują rysunki dziecka, znaczenie ma każdy ich szczegół – np. to, czy dłonie braciszka są narysowane tak, że widać niemal każdy palec, czy też w ogóle nie ma ich na obrazku. Ważne jest również, czy dzieło zajmuje całą kartkę, czy tylko róg; jak duże są postacie i jakich malec używa kolorów.

Interpretacja rysunków dziecka

POSTACIE:

1. Postacie niewielkie lub rysowane na krawędziach kartonu, mogą sygnalizować o nieśmiałości i braku wiary we własne siły, niepewności.
2. Rozmieszczenie na rysunku członków rodziny świadczyć może o charakterze zacieśnionych więzi z dzieckiem np.
 - postacie rozproszone – rozluźnione więzi,
 - bliskość postaci – silne więzi,
 - oddalenie od rodziców – poczucie zagubienia, niedoceniania.
 - postacie dużych rozmiarów, centralnie rozmieszczone, wypełniające niemal całą kartkę mówią nam o pewności siebie, wewnętrznej energii, otwartości dziecka.
 - a postacie rozmieszczone w centrum rysunku, to postacie ważne dla dziecka, z którymi jest ono w silnym związku emocjonalnym, bądź mówią o pozycji jaka ta osoba zajmuje w rodzinie.
3. Umieszczanie wielu szczegółów na postaci lub rysowanie jej z ogromną starannością to sygnał dotyczący znaczenia lub dominacji tej osoby w rodzinie.
4. Pomijanie własnej osoby w rysunkach prezentujących rodzinę może świadczyć o

braku doceniania własnej pozycji, o zaburzonych relacjach rodzinnych np. brak miłości.

5. Rysowanie tylko siebie może być sygnałem nadmiernej na sobie koncentracji z powodu np. nadopiekuńczości ze strony rodziny lub przeciwnie braku zainteresowania (dziecko czuje się zaniedbywane, opuszczone, może liczyć jedynie na siebie).

6. Pomijanie postaci lub ich fragmentów, oszpecanie czy też pomniejszanie postaci na rysunkach może świadczyć o nieprawidłowych relacjach np. zazdrości, rywalizacji, niechęci, braku bliskości.

7. Ukazywanie siebie mniejszym lub młodszym niż w rzeczywistości może sugerować chęć powrotu do bezpiecznego, beztroskiego dzieciństwa, pozbawionego np. nakazów, zakazów, zdań, nowych ról (np. braku jednego z rodziców, pojawienie się młodszego rodzeństwa), którym nie może obecnie sprostać.

8. Prezentowanie w rysunkach rodziny osób fikcyjnych może być wynikiem pragnień, marzeń o poszerzenie jej np. o rodzeństwo, ojca, matkę.

9. Rysowanie w tematach rodziny jedynie domu – budynku pozbawionego ludzi może świadczyć o niestabilnych np. konfliktowych relacjach rodzinnych zaburzających u dziecka poczucie bezpieczeństwa czy trwałości rodziny.

10. Kolejność rysowania postaci i czas poświęcony na ich narysowanie (ilość nanoszonych szczegółów) może świadczyć o roli i pozycji jaką dla rysującego zajmuje prezentowana postać.

Podkreślanie smutku, żalu w rysunku (mimika twarzy, łzy), przygnębiające otoczenie, katastroficzny krajobraz, może świadczyć o lękach, przykrych przeżyciach np.. utrata kogoś bliskiego, wypadek, rozstanie rodziców. Powtarzająca się niepokojąca tematyka prac plastycznych powinna stać się sygnałem do uważnej obserwacji i otoczenia dziecka szczególną opieką, a nawet do sięgnięcia po psychologiczną poradę.

W interpretacji istotna jest też kolejność rysowania postaci. Jeśli najpierw powstanie tata, oznacza to, że maluch postrzega ojca jako osobę dominującą w rodzinie. Jeśli do tego postać taty została uwidoczniona z licznymi szczegółami (np. z nieodłączną fajką), znajduje się na środku arkusza lub jest dużo większa od innych, wtedy nie ma wątpliwości: w oczach dziecka ojciec zajmuje w domu najważniejszą pozycję. Oczywiście może to być mama, dziadek lub siostra, zależy której z tych osób maluch przypisuje specjalne znaczenie. Najbliżej siebie kilkulatek rysuje osobę, z

którą czuje się najsilniej związany emocjonalnie. O głębokiej więzi świadczy też trzymanie się za ręce lub kierowanie ich ku sobie. Jeśli na rysunku mama i tata są przedstawieni z rękami, a siostra czy brat bez rąk, to wyraża silne przywiązanie do rodziców i nieporozumienia z rodzeństwem. Czego mogą dotyczyć konflikty? Choćby zabierania zabawek. Dziecko wie, że młodszego braciszka trzeba kochać, więc nie przyznaje się do złości na niego. Swoje uczucia ujawnia pośrednio – na obrazku pozbawia go rąk, żeby już niczego nie zabierał. Oznaką nieporozumień są też przedmioty rozdzielające osoby z rodziny. Gdy malec pomiędzy sobą a ojcem umieszcza szafę czy drzewo, oznacza to, że nie czuje się przy nim bezpiecznie. Być może tata jest zbyt stanowczy lub za dużo wymaga od potomka.

Osoby, które wzbudzają w dziecku niepokój, niechęć czy inne przykre uczucia, są rysowane z brzegu, w kącie lub z dala od innych postaci. Niektóre dzieci w ten sposób przedstawiają swoje rodzeństwo. To ważny sygnał: mogą czuć się zazdrosne o brata lub siostrę. Zdarza się tak np. wtedy, gdy w domu pojawia się małe dziecko, któremu rodzice poświęcają więcej czasu. Ale uwaga! Osoba budząca zazdrość czy niechęć może też zostać w rysunku pominięta. Dziecko zwykle tłumaczy potem jej nieobecność, mówiąc, że zabrakło miejsca na kartce. Jednak w rzeczywistości maluch po prostu nie akceptuje tego członka rodziny lub się go boi. Oznaką silnego lęku bywa również wyeliminowanie z rysunku wszystkich domowników poza tym jednym, który wzbudza w dziecku zbyt ni respekt.

Osoby, które w życiu dziecka nie odgrywają szczególnej roli, są rysowane zazwyczaj jako ostatnie. Bywa, że maluch na końcu rysuje samego siebie. Co to oznacza? Prawdopodobnie ma poczucie, że mało liczy się w rodzinie. Najgorzej, gdy w ogóle nie umieszcza siebie na rysunku rodziny. To bardzo niepokojący sygnał! Dziecko może się czuć odrzucone emocjonalnie przez najbliższych i pozbawione ich miłości.

KOLORY:

- 1.** Rysunki o bogatej kolorystyce świadczą o prawidłowej kondycji psychicznej dziecka, pozbawionej lęków, a wypełnionej radością i optymizmem.
- 2.** Ciemna kolorystyka (czernie i szarości) może świadczyć o skłonnościach do stresu, o towarzyszących dziecku lękach i obawach.
- 3.** Zdecydowana dominacja czerwieni z czernią może zdradzać skłonności do agresji.

LINIE:

1. Linie wyraźne, długie towarzyszące żywej kolorystyce świadczą o otwartości, pewności siebie i stabilności emocjonalnej.
2. Linie cienkie, delikatne, często krótkie mogą mówić o braku wiary we własne siły, braku pewności siebie i skłonnościach do ukrywania własnych uczuć.

Zdaniem eksperta

Przede wszystkim nie sterujemy małym artystą. Pozwólmy dziecku kierować się jego własną wyobraźnią. Darujmy sobie uwagi na temat różowych liści na drzewie, nie śmiejmy się z nieba znajdującego się na dole kartki. Chwalmy prace malca i dużo z nim na ten temat rozmawiajmy. Gdy maluje np. rodzinę, unikajmy podpowiedzi w rodzaju: "Zapomniałeś dorysować włosów tacie". Warto natomiast pytać o narysowane osoby: kto jest najmiłszy, najszczęśliwszy, a kto bywa niemiły, smutny, i dlaczego. To bardzo ważne! Pamiętajmy, że sam rysunek, bez rozmowy o nim, absolutnie nie wystarczy, by poznać prawdziwe uczucia i myśli dziecka.

A co zrobić, gdy w obrazkach coś nas zaniepokoi? Bo np. wszystkie prace są niestaranne czy ponure. Wtedy w żadnym wypadku nie krytykujemy, lecz wybierzmy się z dzieckiem do psychologa. Specjalista najlepiej odczyta wiadomości zaszyfrowane w rysunkach i podpowie, jak wyjść naprzeciw ukrytym potrzebom malucha.

Bibliografia:

H. Wosz-Tatara, *Jak interpretować rysunki dziecka?*, Konin 2012.

M. Jałowiec, *O czym mówią rysunki dzieci, dostrzeganie i rozumienie zawartych w nich znaków*, Kielce 2001.

S. Szuman, *Sztuka dziecka*, Warszawa 1990.